

Aris Provélenguios

10 χρόνια
δίχως τον
Αριστομένη Προβελέγγιο

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΡΕΠΠΑ - ΜΑΓΚΡΙΩΤΗ ΣΤΟ ΤΕΕ

«Οι διπλωματούχοι μηχανικοί
είναι οι φυσικοί σύμμαχοί μας»

ΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

Κούλα Κότσιρα - Δούκα

ΕΡΕΥΝΑ ΤΕΕ

1 στους 2 μηχανικούς δηλώνει
άγνοια δικαιωμάτων, όταν το ΤΕΕ
δίνει πλήρη ενημέρωση!

Κείμενο
ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΤΟΡΑΚΗ
Βασισμένο
στη συνέντευξη και
στις σημειώσεις
της κας Κότσιρα - Δούκα

Η Βασιλική (Κούλα) Κότσιρα - Δούκα είναι μια γυναίκα μηχανικός με 52 χρόνια συνεχούς και επιτυχημένης επαγγελματικής και επιστημονικής σταδιοδρομίας, με σημαντική προσφορά στους τομείς ανάπτυξης της ενέργειας, του περιβάλλοντος και της βιομηχανίας στη χώρα μας. Από τη θέση της, ως επιστημονικός σύμβουλος της πολιτείας και ως μέλος της Μόνιμης Επιτροπής Ενέργειας του ΤΕΕ, συνέβαλε αποφασιστικά, ώστε η εισαγωγή του φυσικού αερίου να γίνει πραγματικότητα για την Ελλάδα. Η ίδια δηλώνει με έμφαση: «Πιστεύω ότι δεν θα μπορούσε να προωθηθεί η εισαγωγή του φυσικού

αερίου στη χώρα μας, αν ο υπουργός **Αναστάσης Πεπονής** δεν είχε δώσει με επιμονή και αποφασιστικότητα τις μεγάλες μάχες για να πραγματοποιηθεί η απόφαση εισαγωγής, όπως προβλεπόταν από τη διακρατική συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και ΕΣΣΔ και στη συνέχεια και άλλες μάχες για την προώθηση και ολοκλήρωση του έργου. Έτσι έγινε το φυσικό αέριο μέρος της ζωής μας, όπως ήταν και είναι μέρος της ζωής όλης της Ευρώπης. Όσον αφορά εμένα, η πιο σημαντική στιγμή τής τόσων ετών επαγγελματικής μου ζωής ήταν και παραμένει η στιγμή που υπέγραφα τη συμφωνία για την κατασκευή του αγωγού μεταφοράς του φυσικού αερίου».

Το φυσικό αέριο στην Ελλάδα έχει ονοματεπώνυμο

Η Βασιλική έζησε παιδικά χρόνια σε μια παραγμένη εποχή για τη χώρα μας. Η κατοχή, η Αντίσταση, ο Εμφύλιος σημάδεψαν ανεξίτηλα τη ζωή της. Η οικογένειά της, που συμμετείχε στον πόλεμο και την Αντίσταση, άρχισε να μετρά τους νεκρούς της. Η ίδια διηγείται: «Την ιστορία της οικογένειάς μου την έζησα στιγμή προς στιγμή. Ζούσα σε μια ήρεμη και ενδιαφέρουσα οικογένεια. Η ζωή μας άλλαξε όταν έγινε ο πόλεμος και η Αντίσταση. Από τα παιδιά του παππού και της γιαγιάς, τον πατέρα μου και τους 6 θείους μου, που ζούσαμε όλοι μαζί στο ίδιο σπίτι, σκοτώθηκαν, με φοβερούς τρόπους οι τέσσερις, τέσσερις νέοι άνθρωποι. Όταν ξεκίνησε η υποχώρηση του ΕΛΑΣ από την Αθήνα, το Δεκέμβριο 1944, ο φόβος για το τι θα γίνει, κυριαρχούσε, έτσι έφευγαν μαζί και οι αντιστασιακοί. Τους ακολούθησαν ο πατέρας μου και τα αδέρφια του. Ο πατέρας μου φοβήθηκε να μείνω πίσω και έφυγα μαζί του. Ήμουν 12 χρονών! Πηδήξαμε τον Υμηττό και φτάσαμε στη Λάρισα...».

Την ιστορία της οικογένειας Κό-

τσιρα περιγράφει συγκλονιστικά η Έλλη Αλεξίου στο βιβλίο της «Βασιλική Δρυς», όπου παρουσιάζει αυτούσια την ιστορική έκθεση με τα μαρτύρια που υπέστη πριν πεθάνει ο εκ-

Πρόεδρος της ΔΕΠΑ (πάνω). Με τον Αναστάση Πεπονή και το μέλος της Δ.Ε. του ΤΕΕ, Γιάννη Παντέκη, σε εκδήλωση στο ΤΕΕ, 1η Μαρτίου 1989 (κάτω)

Αγωνίστηκα για να αλλάξουν τα πράγματα και να κάνω καλύτερη τη ζωή και τη δική μου και των άλλων.

παιδευτικός Γιώργος Κότσιρας. Αντίστοιχη τύχη είχαν και τα αδέρφια του, Κώστας, Αργύρης και Δημοσθένης.

«Εάν σήμερα, από όλες τις σκληρές εποχές της κατοχής και των

μετέπειτα χρόνων, αναφέρω μόνο τις θυσίες της ζωής των θείων μου και τη φυγή μας το Δεκέμβριο από την Αθήνα στη Λάρισα, με πεζοπορίες, κάρρα, φορτηγό με πυρομαχικά και από πάνω τα αγγλέζικα αεροπλάνα να πολυβολούν, είναι γιατί αυτές οι σπουδαίες στιγμές και εμπειρίες της ζωής με ωρίμασαν γρήγορα και διαμόρφωσαν το χαρακτήρα, τις αρχές και τα "πιστεύω" μου που και σήμερα με οδηγούν στη ζωή μου».

Μπροστάρης στα ενεργειακά ζητήματα

Η Βασιλική Κότσιρα - Δούκα, παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι γυναίκες, αποφοίτησε χημικός μηχανικός από το ΕΜΠ και εργάστηκε αμέσως στη ΔΕΦΑ και κατόπιν στα ΕΛΔΑ. Ως στέλεχος βιομηχανικών επιχειρήσεων ανέλαβε σταδιακά υψηλόβαθμες θέσεις. Εργάστηκε ως ειδικός επιστήμο-

Επιτροπής. Ως Ειδικός Επιστήμονας στο Εθνικό Συμβούλιο Ενέργειας και στο ΥΒΕΤ, αλλά και ως μέλος του ΔΣ των ΕΛΔΑ εκπόνησε εισηγήσεις, ώστε να γίνει κατανοητό ότι το φυσικό αέριο είναι σπουδαία εναλλακτική και λιγότερο ρυπογόνος μορφή ενέργειας, σε σύγκριση με άλλα ορυκτά καύσιμα, και ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να είναι σχεδόν η μό-

Στην πρώτη της δουλειά, στο εργοστάσιο της ΔΕΦΑ, το 1956

νας σε θέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου στην Εθνική Υπηρεσία Πετρελαιοειδών και στο Εθνικό Συμβούλιο Ενέργειας. Ως ειδικός σύμβουλος υπουργών Ενέργειας και Διευθύντρια της Διευθύνσεως Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και Διεθνών Σχέσεων του ΥΒΕΤ παρέιχε σημαντικές υπηρεσίες για θέματα πετρελαίου, φυσικού αερίου, κοινοτικών κανόνων και οδηγιών. Υπήρξε εκπρόσωπος του ΥΒΕΤ στην International Energy Agency του ΟΟΣΑ και στο «High Level Energy Group» της Ευρωπαϊκής

Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) χωρίς φυσικό αέριο. Υπήρξε μέλος του Συμβουλίου Εκμεταλλεύσεως της ΔΕΦΑ (εκπρόσωπος ΤΕΕ). Ως μέλος των ΔΣ των ΕΛΔΑ, ως εκπρόσωπος του ΤΕΕ, της ΕΚΟ ΕΛΕΠΕΧ, της ΔΕΠ - ΕΚΥ, της ΔΕΠ και της ΔΕΠΛΑ, έλαβε μέρος στη λήψη αποφάσεων για την ενέργεια και τη βιομηχανία σε ανώτατο επίπεδο. Στη ΔΕΠΛΑ διετέλεσε Πρόεδρος του ΔΣ με ειδικές εκτελεστικές αρμοδιότητες (χρηματοδότηση έργου, κλπ.) ενώ από 29/8/89 έως 31/12/89 εκτελούσε συγχρόνως και χρέη Διευθυντος Συμβούλου.

Το 1993 ίδρυσε την εταιρεία «Energo Group ΑΕ» που ειδικεύεται σε έργα ενέργειας, βιομηχανίας και περιβάλλοντος. Η «Energo» προσανατολισμένη στην ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά εκπόνησε τεχνικές και αναπτυξιακές μελέτες, μελέτες στρατηγικής ανάπτυξης, επιχειρηματι-

Η υπογραφή της Συμφωνίας για την κατασκευή του αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου, στις 29 Νοεμβρίου 1990. Παρόντες ο πρέσβης της Σοβιετικής Ένωσης και ο Σταύρος Δήμας, υπουργός τότε Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας

κά σχέδια, οργανωτικό σχεδιασμό και αναδιοργάνωση οργανισμών και επιχειρήσεων από το Kiribati (Ν. Ειρηνικός) στο Kirgizstan. Η «Energo» εκτέλεσε πληθώρα έργων για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, την Παγκόσμια Τράπεζα και το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και σε χώρες της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών. Ως

ματικών και στρατηγικών σχεδίων, έλαβε μέρος στη λήψη αποφάσεων σε θέματα οργάνωσης επιχειρήσεων, επενδύσεων, χρηματοδότησης και προστασίας του περιβάλλοντος, εκπόνησε πλήθος τεχνικοοικονομικών μελετών για ενεργειακά, περιβαλλοντικά, και βιομηχανικά έργα και απέκτησε πολύπλευρες και σε βάθος γνώσεις επί νομικών και κανονιστικών θεμάτων στον ενεργειακό και περιβαλλοντικό το-

Υπογραφή της τελικής έκθεσης για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό της εταιρείας ηλεκτρισμού του Αζερμπαϊτζάν (στο πλαίσιο του προγράμματος TACIS, 1995)

πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος διοικούσε την εταιρεία, αλλά συμμετείχε και ως project manager και μελετητής στα περισσότερα έργα της εταιρείας.

Στην πολύχρονη επαγγελματική σταδιοδρομία της ασχολήθηκε με την επεξεργασία επιχειρη-

μέα, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Για την εμπειρία και τις γνώσεις της επελέγη το 2000 για μία τριετία ως αναπληρωματικό μέλος του «Energy and Transport Forum», μία υψηλής στάθμης συμβουλευτική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Μια ζωή πλάι στο ΤΕΕ

Η Βασιλική (Κούλα) Κότσιρα - Δούκα υπήρξε για πολλές θητείες εκλεγμένο μέλος της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ. Συμμετείχε στην επεξεργασία θεμάτων ενέργειας και περιβάλλοντος επί 20 χρόνια στη Μόνιμη Επιτροπή Ενέργειας και 5 χρόνια στη Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος. Επίσης, υπήρξε μέλος του ΔΣ του ΠΣΧΜ, του ΕΣΣΗΘ και του Συνδέσμου Ελληνίδων Επισημόνων. Συμμετείχε σε πολλές παρουσιάσεις σε σεμινάρια, συνέδρια και περιοδικά στην Ελλάδα και στο εξωτερικό σε θέματα ενεργειακής πολιτικής, στρατηγικής, ενεργειακού σχεδιασμού, ανάλυσης και διαχείρισης ενέργειας, ορθολογικής χρήσης ενέργειας, συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας και εξοικονόμησης ενέργειας. Παρουσίασε προσωπικές εισηγήσεις σε περισσότερα από δώδεκα συνέδρια και διημερίδες που οργάνωσε το ΤΕΕ και πολύ περισσότερες στο πλαίσιο ομαδικών εισηγήσεων.

Στις προσωπικές της εισηγήσεις, η Κούλα Κότσιρα - Δούκα υποστήριξε σταθερά και επίμονα την αναγκαιότητα της εισαγωγής του φυσικού αερίου στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας μας. Στο 1ο Συνέ-

δριο του ΤΕΕ για την Ενέργεια το Μάιο του 1977 παρουσίασε τη μοναδική εισήγηση για το φυσικό αέριο «Δυνατότητες και σκοπιμότητα συμμετοχής των αερίων καυσίμων στο ενεργειακό ισοζύγιο της Ελλάδος, σε συσχέτισμό με τις διεθνείς συνθήκες ανάπτυξής τους».

Στο τριήμερο του ΤΕΕ «Αέριο και ανάπτυξη» το 1988, ήταν εισηγήτρια με θέμα: «Η έγκαιρη διείσδυση του φυσικού αερίου, βασικός παράγοντας για την ανάπτυξη της χώρας μας». Συμμετείχε στην οργανωτική επιτροπή του τριήμερου που οργάνωσε το 1992 το ΤΕΕ με θέμα: «Το έργο του ΦΑ και οι μέχρι τώρα εξελίξεις και προοπτικές στη χώρα μας». Σε εισήγησή της με τίτλο: «Το φυσικό αέριο, μέσο άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής» στη Διεθνή Έκθεση και Συνέδριο Περιβάλλοντος «Heleco '93», υποστήριξε ότι το φυσικό αέριο θα πρέπει να αποτελέσει βασική πηγή για κάλυψη των αναγκών σε ενέργεια των χωρών

Στο Erlangen της Γερμανίας, κατά το Kick-Off Meeting για το έργο GEOFAR (Geothermal Finance and Awareness in European Regions), στις 17 & 18 Σεπτεμβρίου 2008

της ευρωπαϊκής κοινότητας για τις επόμενες δεκαετίες. Επίσης, παρουσίασε εισηγήσεις της στις ημερίδες για τα συμπεράσματα του 14ου Παγκόσμιου Συνεδρίου Ενέργειας το 1990 και του 15ου Παγκόσμιου Συνεδρίου Ενέργειας το 1993.

Συμμετείχε σε πολλές οργανωτικές επιτροπές Συνεδρίων του ΤΕΕ και παρουσίασε πολλές κοινές με συναδέλφους της εισηγήσεις, όπως «Μελέτη αξιοποίησης των εξηλεκτρικών χρήσεων του λιγνίτη», «Υδρογονάνθρακες και περιβάλλον», «Ξτερεά καύσιμα και περιβάλλον», «Πυρηνική ενέργεια και περιβάλλον», «Το ελληνικό πετρελαϊκό

κύκλωμα», τη μελέτη των πορισμάτων του 1ου Συνεδρίου για την Ενέργεια του ΤΕΕ, «Το ενεργειακό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας σήμερα» το 1977, την εισήγηση «Ενεργειακές ανάγκες για την ανάπτυξη της χώρας - Συμμετοχή της ελληνικής βιομηχανίας στην παραγωγή και μετατροπή ενέργειας», στο Συνέδριο «Η βιομηχανία στην Ελλάδα» το 1981, τις απόψεις του ΤΕΕ για το σχέδιο νόμου «Περί αναζητήσεως ερεύνης και εκμεταλλεύσεως υδρογονανθράκων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» το 1976.

Η καθοριστική συμβολή της στη Μόνιμη Επιτροπή Περιβάλλοντος του ΤΕΕ υπήρξε η συμμετοχή της στη συλλογική εκπόνηση της μελέτης «Πρόταση στρατηγικού σχεδίου για το περιβάλλον και αρχές νομοθετικού πλαισίου» το 1978.

Προς νέους μηχανικούς...

Η συμβουλή που δίνει στους νέους μηχανικούς, στη σημερινή δύσκολη πραγματικότητα, είναι να αγαπούν τη δουλειά τους, αλλά όχι με τη σενή έννοια της προσωπικής επαγγελματικής ανέλιξης. Μέσα από εκεί να βλέπουν την ολότητα, τι μπορούν να προσφέρουν στην κοινωνία. Βασικό είναι «να μπορείς να έχεις ιδανικά, να μην είσαι μόνο "δος ημίν σήμερον"». Γι' αυτό συμβουλεύει τους νέους «να αγαπούν το μέλλον τους και να ψάχνουν και να ανακαλύπτουν ιδανικά». Τους προτρέπει «να θέλουν να πάνε μπροστά όχι μόνο ως επαγγελματίες αλλά και ως άνθρωποι. Με ρωτάνε κάποιοι επικριτές: «Και τι κατάφεραν οι θείοι σου που θυσιάσασ

τη ζωή τους». Εγώ πιστεύω και απαντώ ότι το λιθαράκι που βάλανε αυτοί και τόσο άλλοι Έλληνες, με τη θυσία τους, υπάρχει. Κι αν σήμερα λόγω όλων αυτών που περάσαμε και περνάμε, η επιρροή που ασκούν στη διαμόρφωση απόψεων και ιδεών, τόσο η καταναλωτική κοινωνία μέσα στην οποία μας μάθανε να ζούμε όσο και οι προβαλλόμενοι συνεχώς στα ΜΜΕ ως νέοι και σπουδαίοι τρόποι ζωής, είναι τόσο μεγάλη που καταλήγει να είμαστε σε μια κατάσταση όπου έχουν χαθεί τα ιδανικά, δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει ο σπόρος, το λιθαράκι που την κατάλληλη στιγμή θα προσφέρει, θα δώσει τη δυνατότητα και, ξέρω εγώ, θα ξαναβρούμε την ανθρωπιά μας, να πούμε έτσι;».

Η Β. Κότσιρα - Δούκα έχει έντονη διεθνή επαγγελματική δράση. Οι πρώτες επαφές της με τα δρώμενα στον ενεργειακό διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο ξεκίνησαν με συμμετοχή της ως εκπροσώπου του YBET στη Διοικούσα Επιτροπή της International Energy Agency του ΟΟΣΑ και στο «High Level Energy Group» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ως Πρόεδρος της ΔΕΓΠΑ διαπραγματεύτηκε επιτυχώς με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επιενδύσεων τη δανειοδότηση των έργων υποδομής της ΔΕΓΠΑ (Αγωγός Μεταφοράς και Εγκαταστάσεις LNG στη Ρεβυθούσα). Σημαντική συνέχεια της διεθνούς δράσης της έδωσε ο διεθνής προσανατολισμός που χάραξε η ίδια για την ENERGO. Η ENERGO ανέλαβε μελέτες σε Azerbaijan, Kirgizstan, Kiribati, Ουκρανία, Σερβία,

Από την παγωμένη Σιβηρία στα νησιά του Ειρηνικού

Αλβανία, Ρωσία κλπ. Ως διευθύνων σύμβουλος είχε την ευθύνη όλων αυτών των έργων. Στα περισσότερα ήταν και project manager. Με τη γνώση και την εμπειρία που απέκτησε, ανταλλάσσεται εύκολα η γεωπολιτική σπουδαιότητα των ενεργειακών δεδομένων και στρατηγικών. Με αυτή την γεωπολιτική «λογική αντίληψη» θεωρεί έργα σημαντικής σημασίας για τη χώρα μας, τις συμφωνίες για τη

διέλευση των συζητούμενων τριών αγωγών από τη χώρα μας. «Η Συμφωνία για τον αγωγό Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη έχει υπογραφεί. Το θέμα είναι ότι προχώραγε αργά τα πρώτα χρόνια και σε αυτό ευθύνεται και η στάση της Βουλγαρίας. Ο αγωγός αυτός καλύπτει ένα μέρος των αναγκών της Ευρώπης για εισαγωγές αργού πετρελαίου από τις χώρες της Κασπίας. Προφανώς δεν θα είναι ο

μοναδικός αγωγός από αυτή την περιοχή, όμως είναι σημαντικό να υπάρξει ένας τέτοιος αγωγός μέσω της χώρας μας έστω και μέτριας δυναμικότητας. Οι άλλοι δύο αγωγοί του φυσικού αερίου, που μπορεί να περάσουν από τη χώρα μας, είναι ο γνωστός ITGI και ο South Stream. Και οι δύο πρόκειται να περάσουν μέσω Ελλάδας για να καταλήξουν στην Ιταλία. Αν πραγματοποιηθεί ο South Stream, θα είναι ο τρίτος αγωγός και η ύπαρξη τριών ενεργειακών αγωγών μάς δίνει πολλά αυτονόητα πλεονεκτήματα. Οι εξελίξεις αυτές αν πραγματοποιηθούν είναι σημαντικές για την Ελλάδα. Ελπίζω ότι θα πραγματοποιηθούν και τα τρία έργα».

Kiribati (2001-2005). Αντλώντας ενέργεια από τον ήλιο

Σιβηρία. Στο μεγάλο αγωγό Φυσικού Αερίου (1991)

Περισσότερες πληροφορίες για τους Μηχανικούς και το έργο τους, μπορεί κανείς να βρει στον ιστότοπο του TEE: <http://history.tee.gr/>

Kiribati. Το πρόγραμμα «Solar Energy for Outer Islands»

Η Β. Κότσιρα - Δούκα συνεχίζει να εργάζεται ακούραστα μέχρι σήμερα, μένοντας ταυτόχρονα πιστή στις αξίες της και όπως λέει: «Οι αξίες μου, τα "πιστεύω" μου, ο τρόπος που δρω ως άνθρωπος, η αίσθηση του δικαίου, η ανάγκη να αγωνίζομαι για να κά-

νω καλύτερη τη ζωή τη δική μου και των άλλων, έχουν διαμορφωθεί από τότε. Πιστεύω ότι στη ζωή μου δεν ξέφυγα από τις βασικές μου αρχές. Οι βασικές αρχές μου είναι ίδιες, τέρμα. Δεν μπορώ να τις αλλάξω, μου έχουν γίνει βίωμα πια».

